

РІЧНІ ЗБОРИ  
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ МИСТЕЦТВ УКРАЇНИ

**Андрій ЧЕБИКІН**  
*академік, президент НАМ України, народний  
художник України, професор*

**ПРО РОБОТУ ПРЕЗИДІЇ ТА СТРУКТУРНИХ ПІДРОЗДІЛІВ  
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ МИСТЕЦТВ УКРАЇНИ  
У ЗВІТНИЙ ПЕРІОД**

26 березня 2010 року відбулася XIV сесія Загальних зборів Національної академії мистецтв України. У доповіді і виступах наголошувалося, що винятково важливим завданням Президії та відділень Академії є життя необхідних заходів щодо підвищення ефективності нашої діяльності. Тому зміст і напрями нашої праці були продиктовані потребою практичної реалізації завдань у науковій і творчій діяльності, фундаментальних дослідженнях Інституту проблем сучасного мистецтва та Інституту культурології, проведенні мистецьких акцій та науково-теоретичних заходів, удосконаленні процесу професіональної підготовки і виховання творчої молоді у вищих мистецьких навчальних закладах. Відповідно було й сформовано плани роботи Президії та відділень на 2010-й рік.

Протягом звітного періоду в Академії та науково-дослідних інститутах йшла активна творча, науково-дослідницька та видавнича діяльність. Відбувалися конференції, круглі столи, виставки, фестивалі, наукові читання.

У звітному періоді Президією Академії проведено дванадцять засідань, розглянуто 72 питання наукового життя, творчої діяльності, освітнього процесу, організаційного та фінансово-економічного характеру. Затверджено тематичні плани фундаментальних наукових досліджень Інституту культурології НАМ України до 2012 року та Інституту проблем сучасного мистецтва до 2015 року; Державну програму підтримки розвитку мистецтва на 2012-2015 роки; розглянуто питання стану видавничої справи у галузі театрального мистецтва в Україні за роки незалежності; підготовки і проведення науково-творчої акції «Мистецтво молодих — 2010», присвяченої образотворчому мистецтву; проведення науково-теоретичної конференції в рамках Міжнародного музичного фестивалю «Музичні прем'єри сезону 2010», сучасного стану медіаосвіти в Україні; динаміки розвитку основних кінематографічних професій в Україні періоду незалежності; підготовки наукових видань.

Йшла постійна робота у напрямі законотворчості. Протягом останніх років напрацьовувався Закон України «Про вищу освіту». Непростим був цей процес, оскільки йшлося про те, щоб у тексті проекту Закону було враховано і відображено специфіку й особливості мистецької освіти. Проведено ґрунтовну роботу зі створення нової редакції Статуту Академії і проходженню процедури узгодження та затвердження Кабінетом Міністрів України.

Минулого року в роботі апарату Президії було більше організованості і впевне-

ності. Гадаю, що всі ми відчули ці зміни на краще. Завдяки злагодженості в роботі Фінансово-економічного відділу та Відділу бухгалтерського обліку ми не мали проблем із підготовкою і затвердженням річних бюджетів, виплатою зарплатні співробітникам апарату та щомісячної довічної плати членам Академії, розрахунками за комунальні послуги. Чіткою була робота Протокольного відділу та Відділу кадрів.

На минулих сесіях Загальних зборів зверталася увага на необхідність більш активного інформування світу про діяльність Академії. Як свідчить заслуховування на Президії звіту Відділу міжнародних наукових зв'язків, інформація про події, що відбуваються в Академії, через WEB-сайт в мережі Інтернет набуває дедалі більшого поширення у світі. Про нас уже відомо в 47 країнах світу.

Як і в попередній період, наші науково-дослідні інститути здійснювали фундаментальні дослідження мистецьких процесів і явищ національної духовної культури, охорони та реставрації духовної спадщини, концептуальних засад культурології, напрямів та стану її розвитку, закономірностей їх виникнення, еволюції та функціонування; вони були ініціаторами й організаторами багатьох всеукраїнських та міжнародних мистецьких, науково-теоретичних і науково-практичних проєктів.

Інститут проблем сучасного мистецтва зареєстрував в Українському інституті науково-технічної та економічної інформації 12 тем наукових досліджень проблем, пов'язаних з розвитком видів мистецтва, охорони та реставрації культурної спадщини, архітектурознавства, історії і практики сучасного дизайну, художньої урбаністики та ін.

Отримані Інститутом результати досліджень у галузі новітніх технологій не лише закладають підвалини ряду ультрасучасних напрямів українського модерного мистецтва, а й відповідним чином входять у контекст осмислення світового мистецтва новітніх технологій і місця серед них творів українських митців.

Науковці Інституту взяли участь у проведенні понад тридцяти міжнародних та всеукраїнських наукових конференцій, у спеціалізованих мистецьких виданнях в Україні, Росії, країнах Європи опублікували 140 науково-дослідницьких матеріалів з проблем музичного, театрального та кіномистецтва.

У червні 2010 року в Інституті проблем сучасного мистецтва відкрито аспірантуру зі спеціальності «теорія та історія культури» (мистецтвознавство). Отже, матимемо можливість готувати наукові кадри вищої кваліфікації.

Дослідження широкого спектру проблем культурологічної науки здійснював Інститут культурології Академії. Зміст фундаментальних та прикладних досліджень вчених становили вісім тем. Це — «Формування художньої культури в Україні: історія, естетика, семіотика, напрямки, перспективи», «Українська національна культура як цілісність: регулювання її національних відмінностей» та інші.

Інститут культурології є сьогодні координаційним центром у цій галузі науки. Тут глибоко вивчаються концептуальні засади культурології, напрями та етапи розвитку культури, закономірності їх виникнення, еволюції та функціонування. Велика увага приділяється дослідженню закономірностей світових і національних процесів розвитку культури, її історико-культурного виміру. Йде ґрунтовна методологічна та науково-практична праця колективу в галузі теорії та історії культури, міжнародних культурологічних зв'язків, спрямована на створення, збереження і трансформацію культурних надбань засобами музеїв та пам'яткоохоронної діяльності, значна увага приділяється

вивченню історичних, соціологічних та естетичних проблем у процесі формування художньої культури України.

2010 року в Інституті затверджено нові теми фундаментальних досліджень, розпочато дослідження різних аспектів в інтерактивних процесах, що мають місце в суспільстві та культурі України. Минулого року науковцями Інституту створено і видано вісім наукових монографій, оприлюднено 55 наукових праць. Вчені Інституту взяли участь у більш ніж тридцяти наукових конференціях.

У сфері національного музичного мистецтва відбуваються динамічні процеси, які благотворно впливають на збагачення всієї духовної культури. Вони притаманні як композиторській творчості, так і концертному виконавству. Твори різних жанрів, концертні програми та вистави є тією скарбницею, яка збагачує внутрішній світ людини, сприяє вихованню не лише естетичного сприйняття світу, особливо у підростаючого покоління, а й сприяє розумінню історії свого народу, виховує любов до свого коріння.

У звітному році відбулися, без перебільшення, масштабні мистецькі події, які отримали визнання як фахової аудиторії, так і широкого кола шанувальників мистецтва. Вони, зокрема, відбувалися в рамках Міжнародного Дня музики, Міжнародного музичного фестивалю «Київ Музик Фест», фестивалю сучасної музики українських та зарубіжних композиторів, Міжнародного фестивалю «Музичні прем'єри сезону», VIII Міжнародного конкурсу молодих піаністів пам'яті Володимира Горовиця, II Міжнародного конкурсу диригентів ім. Стефана Турчака, VI Всеукраїнського конкурсу хорових колективів ім. М.Леонтовича та інших.

Кожен із цих яскравих мистецьких проєктів заслуговує на окрему розмову, глибокий музикознавчий аналіз. Так, програма наймасштабнішого в Україні XXI фестивалю «Київ Музик Фест» охоплювала понад тридцять мистецьких заходів, у програмі яких прозвучали найвидатніші твори сучасної та шедеври світової симфонічної, інструментальної, хорової та камерної музики. В рамках фестивалю були виконані твори понад ста українських авторів усіх регіонів України. Окремі музичні вечори були присвячені видатним діячам української музики — Артемію Веделю, Кирилу Стеценку, Борису Лятошинському.

До масштабних мистецьких подій року належать концертні програми та гастролі як в Україні, так і за кордоном наших національних художніх колективів, авторські концерти композиторів — членів Академії Мирослава Скорика, Євгена Станковича, Левка Колодуба, Жанни Колодуб, Лесі Дичко, прем'єра балету академіка Є. Станковича «Володар Борисфену» в Національній опері України ім. Т. Шевченка та твору великої форми для мішаного хору і симфонічного оркестру «Нехай прийде Царство твоє» на тексти Біблії — у Національній філармонії України; транскрипції для симфонічного оркестру фортепіанного циклу Моріса Равеля «Відображення» Мирослава Скорика та світова прем'єра у Києві Концерту № 7 для скрипки з симфонічним оркестром; проведення у Львові у вересні-жовтні фестивалю сучасної музики «Контрасти» з програмами симфонічної, хорової та камерної музики академіків Мирослава Скорика, Євгена Станковича, Михайла Чембержі.

З великим успіхом провели гастрольні виступи наші уславлені колективи — Національний заслужений український народний хор ім. Г.Верьовки в багатьох областях України, в Російській Федерації та Франції; Національний ансамбль тан-

цю ім. П. Вірського — в Польщі, Франції та Росії. Колектив відвідав з концертами Ханти-Мансійський національний округ, де живе і працює численна українська діаспора. Національна заслужена капела «Думка» у серпні 2010 року здійснила гастрольні подорожі до Німеччини та Франції.

Багатогранною і плідною є діяльність членів Відділення музичного мистецтва. Багато з них очолюють вищі мистецькі навчальні заклади та кафедри, виступають організаторами всеукраїнських та міжнародних виконавських конкурсів, входять до складу спеціалізованих рад і редакційних колегій мистецьких видань, є авторами монографій, підручників та навчальних посібників, ведуть плідну науково-педагогічну діяльність.

Велика організаційна, творча, наукова, виставкова та педагогічна робота з виконання рішень XIV сесії Загальних зборів та постанов Президії здійснюється Відділеннями образотворчого мистецтва, синтезу пластичних мистецтв та Секцією естетики і культурології спільно з Інститутами проблем сучасного мистецтва і культурології.

Йдеться про реалізацію багатьох культурно-мистецьких проектів як в Україні, так і за кордоном — колективні й персональні виставки творів образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва, VIII міжнародний симпозіум гутного скла, що відбувся у Львові під патронатом Національної академії мистецтв, наукові конференції та інше.

Проведено ряд визначних всеукраїнських виставок, які здобули широкий резонанс серед професійної мистецької громади. Серед них — «Мальовнича Україна», «Україна від Трипілля до сьогодні в образах сучасних художників», «Всеукраїнська виставка книжкової графіки — 2010». Спільно з НСХУ було проведено масштабну мистецьку акцію — репрезентацію у виставковому залі Академії мистецтв творчості видатних художників-графіків, членів Академії Георгія Якутовича (1930-2000) — до 80-річчя від дня народження та Сергія Якутовича.

Відбулися масштабні всеукраїнські виставки творів образотворчого мистецтва: до Дня художника, «Різдвяний салон», «В сім'ї вольній, новій», літературно-мистецьке свято «Седнівська осінь», пленери в Седневі та Очакові.

Активну творчу, наукову та виставкову роботу проводив академік Віктор Сидоренко. Твори митця експонувалися на виставках як в Україні, так і за кордоном — у Швейцарії, США, Франції.

Нинішнього року академік Віктор Сидоренко призначений комісаром Національного павільйону України на 54 Венеційському бієнале.

Вагомими творчими здобутками звітують академіки Микола Стороженко, Володимир Чепелик, Василь Гурін, Володимир Микита, Віктор Рижих, Олександр Губарев, член-кореспондент Віра Барінова-Кулеба. Ми сьогодні висловлюємо щирю вдячність членам Академії мистецтв за велику і плідну педагогічну працю, за те, що вони передають свій життєвий та творчий досвід і талант, свою любов до мистецтва молодому поколінню митців.

Хотів би окремо зупинитися на культурно-мистецькій акції «Мистецтво молодих — 2010», присвяченій творчості молодих митців у галузі образотворчого мистецтва та синтезу пластичних мистецтв. Унікальність цієї акції полягала в її масштабності: для розгортання експозиції були використані найпрестижніші виставкові зали — На-

ціональної спілки художників України, Національної академії мистецтв, Інституту проблем сучасного мистецтва та Національної академії образотворчого мистецтва і архітектури. В акції було представлено 450 творів молодих митців — кращі дипломні роботи випускників періоду 2007-2010 років трьох вищих мистецьких закладів освіти IV рівня акредитації — Національної академії образотворчого мистецтва і архітектури, Львівської національної академії мистецтв та Харківської державної академії дизайну і мистецтв, різних за своїм мистецьким спрямуванням — від класичних форм образотворчого мистецтва до прикладних жанрів та промислового дизайну. Виставка продемонструвала яскравість, самобутність і розмаїття регіональних художніх шкіл, засвідчила дієвість методів підготовки і виховання мистецьких кадрів, в усій повноті розкрила картину художньої освіти в Україні, сприяла зацікавленому напрацюванню науково обґрунтованих педагогічних і методичних рекомендацій щодо подальшого удосконалення діяльності наших вищих навчальних закладів у цьому напрямі. Акція стала прекрасною демонстрацією великого творчого потенціалу наших вихованців у розмаїтті образотворчості. Це була прекрасна можливість для обміну творчим досвідом між експонентами та їхніми вчителями.

Окремо слід сказати про виставку творів випускників єдиної в Україні майстерні живопису і храмової культури Національної академії образотворчого мистецтва і архітектури, засновником і керівником якої упродовж п'ятнадцяти років є видатний митець академік Микола Стороженко. Це була знакова високомистецька акція молодих майстрів, які своїми творами освячують високе звання художника.

За підсумками акції «Мистецтво молодих — 2010» журі визначило кращі роботи учасників. Золотою медаллю нагороджено випускника Національної академії образотворчого мистецтва і архітектури Тараса Ковача за серію графічних робіт «Тир» (керівник — академік А.В. Чебикін), Срібної медалі удостоєні Дар'я Рибіна за монументальний твір «Митарства Феофана Грека» (керівник — академік М.А. Стороженко) та Олександр Сердюк за живописний твір «Дума про кобзарів» (майстерня академіка В.Г. Гонтарова). Почесними дипломами Національної академії мистецтв нагороджені 23 учасники акції — 10 киян, троє львів'ян та 10 випускників Харківської академії дизайну і мистецтв.

У звітному періоді члени Відділення синтезу пластичних мистецтв та Секції естетики і культурології провадили плідну роботу у багатьох напрямках культурно-мистецького життя, докладаючи своїх знань і досвіду в науковій, педагогічній, організаторській справі. Велику роботу проводив віце-президент, академік Юрій Богущкий. Він брав активну участь у напрацюванні важливих законодавчих актів у галузі етнонаціональної, релігійної, мовної політики України, успішно здійснював керівництво фундаментальними дослідженнями Інституту культурології, брав участь у проведенні наукових конференцій з проблем теорії і практики художньої культури.

Як завжди, багатогранністю позначена невтомна праця академіка Андрія Бокотей, ректора Львівської національної академії мистецтв, академіка-секретаря Відділення синтезу пластичних мистецтв, члена громадської гуманітарної Ради при Президенті України. Своєю активною діяльністю академік Андрій Бокотей багато зробив для зміцнення мистецьких зв'язків України з іншими країнами, зокрема з Польщею, Угорщиною, КНР та іншими країнами.

Важливою є діяльність члена-кореспондента Бориса Возницького як директора Львівської національної галереї мистецтв. Йдеться про створення ним окремих нових музеїв, організацію їх наукової роботи.

Як видно із мовленого, працею, талантом, любов'ю до України членами Академії розвивається і збагачується національна духовна культура в усьому її розмаїтті.

Минулий рік не був для нас позбавленим проблем. Чи не найбільше, найгостріше відчула їх на собі кіногалузь. Питання стояло про виживання вітчизняного кінематографа у зв'язку із значним скороченням державної підтримки нових проектів, практичним припиненням у 2010 році фінансування галузі. Як результат у творчому доробку року виявився лише один проект — 4-серійний фільм «Таємниці великого міста», створений Вячеславом Криштофовичем для телебачення. Водночас необхідно відзначити зрослу активність митців у суміжних творчих річищах — здійсненні наукових досліджень, публікаціях у вітчизняних та зарубіжних виданнях, участі у науково-творчих семінарах, конференціях, проведенні теледебатів і телеінтерв'ю. Активним було наше представництво у кінофестивалях. Фільми українського виробництва стали учасниками 31 фестивалю.

Після перемоги на Міжнародному кінофестивалі у Берліні анімаційної стрічки «Йшов трамвай № 9» Степана Коваля і здобуття Ігорем Стрембицьким Золотої «Пальмової гілки» у конкурсі короткометражних картин на Каннському кінофестивалі про Україну заговорили у світі як про кінематографічну державу з міцною, високою кіношколою і талановитою, перспективною творчою молоддю.

Імена кінематографістів старшого покоління відомі у світі не тільки завдяки фестивальному руху. Колись фільми українських майстрів, особливо старшого покоління, були широко представлені у кінопрокаті, зокрема й зарубіжному. Нині фестивальні нагороди фільмів Кіри Муратової на «Берлінале», Романа Балаяна на міжнародних кінофестивалях у Росії, Білорусі, Вірменії, успіх стрічок Вячеслава Криштофовича у Франції, інші досягнення наших кінематографістів лише утверджують міжнародний престиж України, дають підстави говорити про Україну у принципово інших контекстах.

Активною була діяльність Відділення кіномистецтва у підготовці та проведенні «Фестивалю науки — 2010», у програмі якого відбувся показ робіт молодих кінематографістів, зустріч майстрів кіномистецтва зі студентами вищих навчальних закладів у Будинку кіно в травні 2010 року. Це дійсно академічна майстерня для студентів, які прагнуть опанувати секрети творчості у сфері екранних мистецтв. Важливою була участь у проведенні цих творчих заходів академіка-секретаря відділення Миколи Мащенка, членів-кореспондентів Олександра Коваля, Вадима Ілленка, Віктора Олендера, Ганни Чміль, Олега Фіалка і незмінного голови оргкомітету кіновідео, фестивалю вітчизняного виробництва «Відкрита ніч» члена-кореспондента Михайла Ілленка.

Загальний стан справ у вітчизняному кінематографі, динаміка творчого процесу, подальший розвиток галузі лежать, на наше переконання, у площині вдосконалення законодавчої бази, налагодження кіновиробництва, кінопрокату, кіноіндустрії, наукових досліджень та удосконалення фахової освіти. Внаслідок погіршення умов розвитку галузі, загострення проблем системної освіти у сфері кінематографії та екранних медіа, скорочення фільмовиробництва, відбувся серйозний вплив кінофахівців, особливо

«середньої ланки». Серед найгостріших питань екранної освіти — дефіцит знімальної техніки і недостатня кількість залів для студійного перегляду; відсутність умов для підвищення кваліфікації викладачів, зокрема й через міжнародні проекти; повільне запровадження у навчальний процес новітніх технологій, недостатнє використання дистанційних форм та інтерактивних систем (семінарів, колоквиумів) навчання. Сьогодні маємо дефіцит досвідчених кадрів відповідного профілю і рівня на кіностудіях і телебаченні. Необхідно від численних розмов про вдосконалення медіаосвіти переходити до практичного розв'язання проблеми, що полягає у її безперервності. Потрібно вивчати досвід організації медіаосвіти, який мають ряд країн, зокрема Канада, Австралія, Велика Британія.

З огляду на важливість проблем, що накопичилися в медіаосвіті, доцільно було б розглянути їх спільно з Національним університетом театру, кіно і телебачення ім. І. Карпенка-Карого, Міністерством культури та Міністерством освіти, науки, молоді і спорту України.

Важливим сегментом діяльності відділення кіномистецтва є організаційно-творчі заходи, зокрема участь у проведенні «Фестивалю науки — 2010», показ у рамках його програми робіт молодих кінематографістів з наступним обговоренням, зустрічі майстрів кіно з творчою молоддю, проведення академіками Романом Балаяном, Вадимом Скуратівським і членом-кореспондентом Вячеславом Криштофовичем майстер-класів.

Діяльність Відділення театрального мистецтва поєднала в собі декілька складових, об'єднаних магічним словом «театр». Це — забезпечення успішної діяльності театральних колективів, випуск прем'єрних вистав, повернення до діючого репертуару поновлених постановок, проведення гастролей та активна зайнятість акторського складу, викладацька праця багатьох провідних митців у вищих навчальних закладах, дослідницька та науково-публіцистична діяльність, написання монографічних праць та науково-теоретичних статей з проблем класичного і сучасного театрального мистецтва, участь у всеукраїнських і міжнародних фестивалях та конференціях.

Минулий театральний сезон був багатим на прем'єри. У провідних колективах створено чимало вистав високого художнього рівня і загальнонаціонального культурно-мистецького масштабу. Це «Буря» В. Шекспіра та «Самотня леді» Ю. Афанасьєва — в Національному театрі ім. І. Франка, «Занадто одружений батько» Р. Куні та «Вишневий сад» А.Чехова — в Національному театрі російської драми ім. Лесі Українки. Національний театр ім. Марії Заньковецької на двох сценах підготував 12 прем'єрних вистав, серед них — «Підступність і кохання» Й.Ф. Шіллера, «Посланіє...» за Т.Г. Шевченком, «Давня мелодія» В. Стефаніка та інші. На сцені Харківського театру ім. О.С. Пушкіна глядачі побачили чотири прем'єри, у тому числі «Дядечків сон» за Ф. Достоєвським та «Оповідання Василя Макаровича» за В. Шукшиним. Як завжди, творчу активність засвідчив Кримський російський драматичний театр ім. М. Горького, який представив на суд свого глядача п'ять прем'єрних вистав, таких різних драматургічних шкіл, але однаково високохудожніх за своїм звучанням, у тому числі — «Горе з розуму» О. Грибоедова, «Провінційні анекдоти» О. Вампілова, «Остерігайтеся випадкових зустрічей» К. Пуаре.

Вже із цього переліку провідних театральних колективів і зробленого ними протягом сезону можемо з впевненістю стверджувати, що, незважаючи на всі економічні,

соціальні, гуманітарні складнощі, театральне життя в Україні постає як цікаве і розмаїте, хоча й не позбавлене проблем і суперечливих рис, явище.

Належна увага приділяється Відділенням теоретичному опрацюванню проблем розвитку театального мистецтва, підготовці ґрунтовних наукових, історико-теоретичних та філософсько-публіцистичних матеріалів з історії і сьогодення театального процесу.

Членами Відділення Ростиславом Коломійцем, Олексієм Безгіним, Тетяною Назаровою підготовлено і видано тритомну працю «Українська драматургія. Антологія»; з-під пера академіка Богдана Козака вийшла книга «Театральні відлуння», яка стане в нагоді численним шанувальникам мистецтва, викладачам і студентам навчальних закладів; з численними науково-дослідницькими публікаціями з історії мистецького життя виступив академік Ростислав Пилипчук.

Успішно поєднували керівництво великими театральними колективами із педагогічною працею академіки Михайло Резникович, Богдан Ступка, члени-кореспонденти Федір Стригун, Олександр Барсеґян.

Підсумовуючи сказане, необхідно відзначити, що члени Відділення виявили творчу та наукову активність і своєю діяльністю сприяли бодай частковому розв'язанню проблем розвитку театального мистецтва.

Серед важливих завдань, над якими належить працювати Академії ближчим часом і в подальшому, одним із пріоритетів нашої діяльності є розвиток мистецтвознавчої науки, виховання молодих науковців, зосередження зусиль на дослідженні ще не вивчених проблем духовної культури минулого і сьогодення, виховання ініціативи у молодих науковців, активне залучення їх до участі в наукових заходах, які влаштовуються Академією, Інститутом проблем сучасного мистецтва та Інститутом культурології.

Широко в Академії представлена мистецтвознавча наука. У Відділенні теорії та історії мистецтв маємо 18 докторів і 2 кандидатів мистецтвознавства. Ще 7 докторів наук і 8 кандидатів є членами інших відділень. Таким чином, кожен третій член Академії має науковий ступінь доктора або кандидата наук.

Аналізуючи діяльність Відділення, відзначимо, що нашими науковцями зроблено вагомий внесок у розвиток і збагачення духовної скарбниці та мистецької освіти, у дослідження проблем музичного, образотворчого, декоративно-ужиткового мистецтва, кіно і синтезу пластичних мистецтв, естетики та культурології, у розвиток творчості і збагачення новітніх технологій.

Науковий доробок мистецтвознавців засвідчують фундаментальні монографічні видання, розділи до енциклопедій, наукові та науково-публіцистичні матеріали, каталоги та альбоми сучасних художників, доповіді на наукових та науково-теоретичних конференціях, симпозіумах, семінарах. Досліджено невідомі досі сторінки з історії розвитку національної культури, відстежено її міжнаціональні та міжнародні зв'язки.

За безпосередньої участі членів Відділення вийшли друком 10-й випуск збірника наукових праць «Мистецтвознавство України» та 11-й — збірника «Актуальні проблеми мистецької практики і мистецтвознавчої науки», шість монографічних фундаментальних праць, у тому числі академіків Ігоря Безгіна та Неллі Корнієнко, членів-кореспондентів Олександра Сокола, Валентини Рубан, Алли Терещенко та Софії Грици. Багаторічна і плідна наукова праця академіка Олександра Федорука знайшла своє узагальнення у «Бібліографічному покажчику», виданому минулого року.



Плідним був 2010-й рік для багатьох наших колег — академіків Людмили Міляєвої, Ніни Персидської, членів-кореспондентів Володимира Овсійчука, Марини Губаренко, Валентини Рубан, Галини Стельмащук.

Виставка наукових праць членів Відділення, влаштована у травні 2010-го до Дня науки, засвідчила вагомі досягнення вітчизняного мистецтвознавства за останній час.

Свідченням високої активності членів Відділення теорії та історії мистецтв у науковому обміні здобутками в мистецтвознавчій науці є участь у більш ніж 140 всеукраїнських і міжнародних наукових та науково-теоретичних конференціях, наукове керівництво підготовкою і захистом дисертацій на здобуття вчених ступенів доктора і кандидата мистецтвознавства.

Наукові дослідження, публікації, доповіді членів Відділення є значним внеском у збагачення нашої науки, розвиток та удосконалення мистецької освіти, адже переважна більшість з них є професорами, завідувачами кафедр історико-теоретичних дисциплін у вищих мистецьких навчальних закладах.

Науковий доробок членів Відділення становить основу багатьох фахових видань, зокрема таких, як «Українська музична енциклопедія», «Образотворче мистецтво», «Український театр», «Кіно-театр», «Кур'єр ЮНЕСКО», газета «День», «Дзеркало тижня» та інших.

Надалі головним нашим завданням у науково-дослідницькій роботі мало б бути зосередження зусиль та уваги на розширенні тематики і періодів досліджень проблем мистецтва. На наш погляд, є потреба у розгляді на широкій науковій конференції теми підготовки і виховання наукових кадрів у наших вищих навчальних закладах з тим, щоб спільно з Міністерством культури і керівниками навчальних закладів накреслити практичні кроки у цій важливій справі, розв'язання якої має забезпечити майбутнє нашого мистецтвознавства і професійної мистецької журналістики.

На нас чекає багато роботи, зокрема щодо вивчення проблем, які до цього поступалися перед іншими напрямками дослідницької діяльності. Це стосується досліджень психологічних чинників творчості, культурогенезу, соціофункціонування художньої культури, системного аналізу головних тенденцій у мистецтві різних періодів.

Говорячи словами нашого видатного філософа Сергія Кримського, «Минуле для нас — це не те, що пройшло, минуле — це нереалізовані до кінця можливості минулого, які залишилися у нашому часі, й використовуючи ці можливості та історичний досвід, ми вступаємо в прямий дієвий зв'язок з минулим, зі своєю історією».

Питання архетипних цінностей, перевічених усім досвідом існування людства, тріада: Істина, Добро, Краса, що була присутня в будь-якій історичній епосі, й надалі будуть предметами нашої уваги і постійного піклування.

З приємністю хочу поінформувати Загальні збори, що у звітному році плідна творча, наукова, педагогічна, викладацька праця і багатогранна суспільна діяльність членів Академії була гідно поцінована і відзначена високими державними нагородами. Орден князя Ярослава Мудрого IV ступеня удостоєний академік Богдан Ступка; ордена князя Ярослава Мудрого V ступеня — член-кореспондент Лариса Скорик; орденом «За заслуги» I ступеня вшановано академіка Богдана Козака; член-кореспондент Борис Возницький нагороджений Відзнакою Президента України — Хрестом Івана Мазепи; почесного звання «Народний артист України» удостоєний член-кореспондент

Давид Черкаський, почесне звання народного художника України присвоєно почесно-му членові Академії Анатолію Ігнащенку.

Золотою медаллю Національної академії мистецтв України за видатні наукові і творчі досягнення в галузі художньої культури, вагомий внесок у розвиток національного мистецтва рішенням Президії Академії у 2010 році нагороджені 13 діячів культури і мистецтва та Національний академічний драматичний театр імені Івана Франка — за видатні мистецькі досягнення, вагомий внесок у розвиток і пропаганду національного мистецтва у світі.

Срібної медалі Академії за значні наукові та творчі досягнення в галузі художньої культури, вагомий внесок у розвиток національного мистецтва удостоєні 12 митців, а також Вижницький коледж прикладного мистецтва ім. В.Ю. Шкрібляка (м. Вижниця Чернівецької обл.) та Вознесенський художній музей Є.А. Кібрика (м. Вознесенськ Миколаївської обл.).

Діяльність Академії минулого року, як і в попередні роки, була відкритою, висвітлювалася каналами телебачення і радіо, привертала до себе увагу друкованих засобів інформації. Звітний період загальною приніс нам певне моральне задоволення. В той же час лишилися проблеми, над якими потрібно працювати в майбутньому. Про них було сказано у звіті. Вірю, що у нас для цього є всі можливості — наукові, творчі, є досвід, а головне, — бажання.

### **Нагородження урядовими та відомчими відзнаками дійсних членів (академіків) і членів-кореспондентів та почесних академіків й іноземних членів НАМ України у 2010 році**

**Вантух** Мирослав Михайлович, академік відділення музичного мистецтва — **орден князя Ярослава Мудрого IV ступеня**;

**Возницький** Борис Григорович, член-кореспондент секції естетики та культурології відділення синтезу пластичних мистецтв — **Відзнака Президента України — Хрест Івана Мазепи**;

**Ігнащенко** Анатолій Федорович, почесний академік НАМ України — **почесне звання «Народний художник України»**;

**Козак** Богдан Миколайович, академік відділення театрального мистецтва — **Національна премія України імені Тараса Шевченка, орден «За заслуги» I ступеня**;

**Колодуб** Левко Миколайович, академік відділення музичного мистецтва — **Національна премія України імені Тараса Шевченка, Муніципальна премія «Київ» ім. Артемія Веделя** у галузі музичної композиції; **Диплом** за високу педагогічну майстерність і успішну підготовку учнів до конкурсу (Республіка Білорусь);

**Семиноженко** Володимир Петрович, почесний академік НАМ України — **орден князя Ярослава Мудрого V ступеня**;

**Скорик Лариса Павлівна**, член-кореспондент відділення синтезу пластичних мистецтв — **орден князя Ярослава Мудрого V ступеня**;

**Ступка Богдан Сильвестрович**, академік відділення театрального мистецтва — **орден князя Ярослава Мудрого IV ступеня**;

**Чебикін Андрій Володимирович**, академік відділення образотворчого мистецтва — **диплом ім. Георгія Якутовича**;

**Черкаський Давид Янович**, член-кореспондент відділення кіномистецтва — **почесне звання «Народний артист України»**.

**Нагородження медалями та почесними дипломами  
Національної академії мистецтв України визначних діячів  
української культури і мистецтва, науковців, переможців конкурсів  
та установ і організацій у 2010 році**

**Золотою медаллю** Національної академії мистецтв України за видатні наукові і творчі досягнення в галузі художньої культури, вагомий внесок у розвиток національного мистецтва рішенням Президії Академії у 2010 році нагороджені:

**Безклубенко Сергій Данилович**, доктор філософських наук, кандидат мистецтвознавства, професор.

**Беліков Михайло Олександрович**, народний артист України, лауреат Національної премії України імені Тараса Шевченка.

**Губарев Олександр Іванович**, народний художник України.

**Зінкевич Олена Сергіївна**, доктор мистецтвознавства, професор,

**Ковач Тарас Олександрович**, художник, випускник Національної академії образотворчого мистецтва і архітектури — за наслідками акції «Мистецтво молодих — 2010» у галузі образотворчого мистецтва (графічна серія «Тир»; керівник — академік, професор А.В. Чебикін).

**Козак Богдан Миколайович**, народний артист України, професор.

лауреат Національної премії України імені Тараса Шевченка (м. Львів).

**Колодуб Жанна Юхимівна**, народна артистка України, професор.

**Мищенко Олексій Михайлович**, народний художник України.

**Оссейн Робер** (фр. Hossein Robert), французький актор, режисер, сценарист, продюсер, художній керівник театру «Марінь» (Франція, Париж).

**Ревуцький Валер'ян Дмитрович**, театрознавець, заслужений діяч мистецтв України, професор, іноземний член НАМУ (Канада, Ванкувер).

**Рушковський Микола Миколайович**, народний артист України, професор.

**Семиноженко Володимир Петрович**, заслужений діяч науки і техніки України, лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки (двічі), академік Національної академії наук України, професор, доктор наук, почесний академік НАМУ.

**Сіткарьова Ольга Всеволодівна**, кандидат архітектури, учений секретар ІПСМ НАМУ.

**Національний академічний драматичний театр імені Івана Франка (м. Київ)** — за видатні мистецькі досягнення, вагомий внесок у розвиток і пропаганду у світі національного мистецтва.

**Срібною медаллю** Національної академії мистецтв України за значні наукові та творчі досягнення в галузі художньої культури, вагомий внесок у розвиток національного мистецтва рішенням Президії Академії у 2010 році нагороджені:

**Бітаєв Валерій Анатолійович**, культуролог, доктор філософських наук, заслужений діяч мистецтв України, лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки, професор.

**Гоян Ярема Петрович**, лауреат Національної премії України ім. Тараса Шевченка.

**Заварова Ганна Володимирівна**, кандидат мистецтвознавства, професор.

**Коровицький Олександр Олександрович**, заслужений діяч мистецтв України, професор (м. Львів).

**Курдіна Ірина Рафаїлівна**, заслужений працівник культури СРСР, координатор кінокультурних програм Конфедерації Спілок кінематографістів країн СНД і Балтії (Росія, Москва).

**Марк Екstrand**, художник-склодув, переможець VIII Міжнародного симпозиуму гутного скла (США).

**Остахович Борис Петрович**, колишній директор кіностудії «Київнаукфільм».

**Рибіна Дар'я Андріївна**, художник, випускниця Національної академії образотворчого мистецтва і архітектури — за наслідками акції «Мистецтво молодих — 2010» у галузі образотворчого мистецтва (монументальний твір «Митарства Феофана Грека»).

**Савельєва Любов**, художник-склодув, переможниця VIII Міжнародного симпозиуму гутного скла (Росія).

**Сердюк Олександр Михайлович** (м. Харків), художник, випускник Харківської державної академії дизайну і мистецтв — за наслідками акції «Мистецтво молодих — 2010» у галузі образотворчого мистецтва (живописний твір «Дума про кобзарів»; керівник — академік, професор В.М. Гонтаров).

**Тканко Зіновія Олексіївна**, кандидат наук, професор (м. Львів).

**Черкасов Володимир Ілліч**, заслужений художник України, професор (м. Львів).

**Вижницький коледж прикладного мистецтва ім. В.Ю. Шкрібляка** (м. Вижниця Чернівецької обл.) — за значний внесок у розвиток національної мистецької освіти, активну участь в естетичному вихованні молоді.

**Вознесенський художній музей Є.А. Кібрика** (м. Вознесенськ, Миколаївської обл.) — за вагомий внесок у справу збереження пам'яток національної культури.

**Почесним дипломом** Національної академії мистецтв України за вагомий внесок у розвиток, пропаганду та дбайливе збереження національної культури нагороджені:

**Атрашкевич Альона**, художник-склодув, учасниця VIII Міжнародного симпозиуму гутного скла (Білорусь).

**Бершадська Валерія** — учениця дитячої художньої школи, переможець X Верещагінського біенале «Світ навколо тебе» (м. Миколаїв).

**Говдя Олена Михайлівна** — старший викладач НАОМА.

**Ельдар Тотланд**, художник-склодув, учасник VIII Міжнародного симпозиуму гутного скла (Норвегія).

**Казакова Людмила**, художник-склодув, учасниця VIII Міжнародного симпозиуму гутного скла (Росія).

**Лисенко Людмила Олександрівна** — кандидат мистецтвознавства, доцент НАОМА.

**Ремігуус Крюкас**, художник-склодув, учасник VIII Міжнародного симпозиуму гутного скла (Литва).

**Русяєва Марина Вікторівна** — кандидат мистецтвознавства, доцент НАОМА.

**Державна телерадіокомпанія «Культура»** — за вагомий внесок у розвиток національної культури України, популяризацію творчих досягнень митців України.

**Державна телерадіокомпанія Всесвітня служба «Українське телебачення і радіомовлення»** — за значний внесок у розвиток української культури, популяризацію сучасного мистецтва України.

**Почесними дипломами** Національної академії мистецтв України за результатами конкурсу акції «Мистецтво молодих — 2010» у галузі образотворчого мистецтва відзначені кращі дипломні роботи випусників 2007 — 2010 років вищих мистецьких навчальних закладів III — IV рівня акредитації, зокрема нагороджені:

**Випусники Національної академії образотворчого мистецтва і архітектури (м. Київ)**

**Андріанов В.** — за скульптурну композицію «До нових земель» (керівник: академік, професор В.А. Чепелик).

**Бруєвич К.** — за графічний твір «Сад» (керівник: академік, професор А.В. Чебікін).

**Власюк Я.** — за реставрацію та копію картини Ван Дейка «Оплакування» (керівник: художник-реставратор вищої категорії А.М. Остапчук).

**Грищенко О.** — за ілюстрації до новели М.Хвильового «Редактор Карк» (керівник: професор Г.І. Галинська).

**Жулинський О.** — за серію графічних робіт «Пути» (керівник: академік, професор А.В. Чебікін).

**Кравцов Н.** — за живописний триптих «Моління про чашу» (керівник: академік, професор В.І. Гурін).

**Маркуш К.** — за ескізи костюмів до вистави «Мойсей» (керівник: А.І. Александрович-Дочевський).

**Пилаєва О.** — за архітектурний «Проект центру водного спорту в смт Коктебель» (керівник: професор А.М. Давидов).

**Стадниченко Д.** — за серію шрифтових плакатів «Видатні дизайнери шрифту» (керівник: професор В.К. Шостя).

**Фурс Г.** — за живописну композицію «Сон Іакова» (керівник: академік, професор М.А. Стороженко).

**Хуан Лю Фан (Китай)** — за живописну композицію «Легенда» (керівник: академік, професор М.А. Стороженко).

**Випускники Львівської національної академії мистецтв**

**Горб С.** — за об'ємно-просторову пластичну композицію «Символи життя» (керівник: приват-доцент М.К. Малайський).

**Кушнір О.** — за проект інтер'єру індивідуального житла (керівник: доцент Я.О. Ульгурський).

**Пшеничний Д.** — за монументальну композицію «Євангелісти» (керівник: професор О.Т. Мінько).

**Випускники Харківської державної академії дизайну і мистецтв**

**Бабич О.** — «Універсальний екскаватор» (промисловий дизайн, керівник: доцент С.В. Вергунов).

**Гладкий О.** — за монументальну композицію «Відкрита течія» (керівник: І.Ю. Кардаш).

**Гончарова К.** — за розробку та впровадження методів зміцнення фарбового шару настінного живопису Слобідської України ХІХ ст. (керівник: А.О. Долуда).

**Лепейко А.** — за графічну серію «Плинність часу» (керівник: доцент О.А. Калашникова).

**Литвиненко О.** — за анімаційний гумористичний фільм на теми карикатурної графіки (керівник: старший викладач Л.К. Сторожук).

**Пономаренко М.** — за живописну композицію «Родинні реліквії» (керівник: професор В.М. Чаус).

**Рябцева М.** — за дизайн інтер'єрів спортивно-оздоровчого комплексу (керівники: доцент А.М. Олексієнко, доцент Н.Є. Трегуб).

**Саражин Д.** — за картину «Очікування» (керівник: професор Ю.М. Вінтаєв).

**Селищева О.** — за дизайн творчих робіт В. Сидоренка (керівник: старший викладач О.Л. Квітка).

**Смородін А.** — за графічну серію «Відчуття» (керівник: старший викладач О. О. Юрченко).